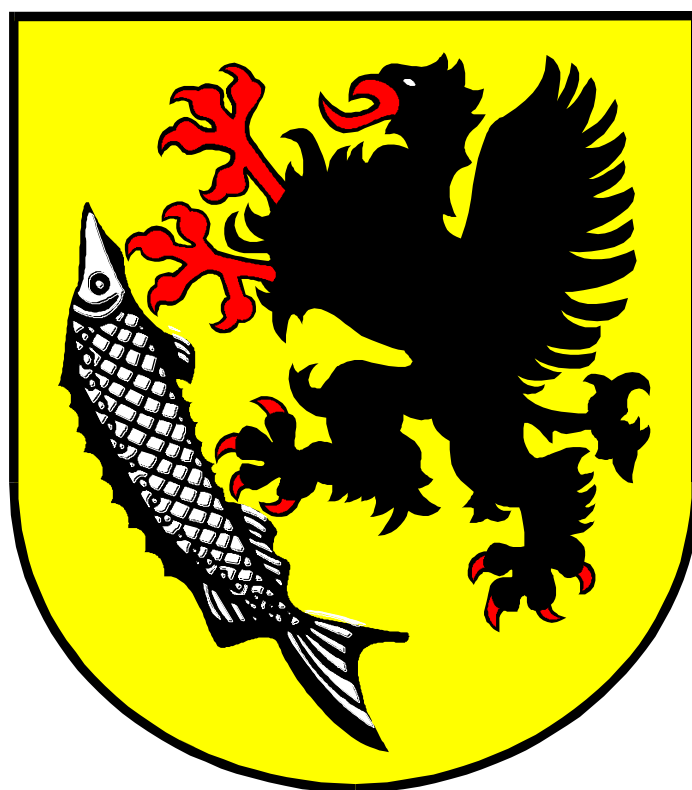

Raport z realizacji
Miejskiego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta
Szczecinek na rok 2011

Szczecinek, marzec 2012

WPROWADZENIE

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) przedkładam sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2011.

Od 29 lipca 2005 roku obowiązuje ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z zapisami ustawy gminy zostały zobligowane do uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania narkomanii. Ustawodawca wskazał także katalog zadań własnych gminy, które są porównywalne z wymienionymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Stąd celowe było uchwalenie jednego wspólnego programu, będącego lokalną strategią w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swoich społeczności, a także o dostępnych zasobach, mogą tym samym przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności. Ustawodawca stanowi, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwanej dalej „ustawą”).

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalany corocznie przez radę gminy (art. 4¹ ust. 2 ustawy).

Środki finansowe, które otrzymują samorzady gminne za korzystanie przez podmioty gospodarcze z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, powinny w całości zostać wykorzystane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Jednoznacznie określa to art. 18²: „dochody z opłat za wydane na podstawie art. 18 lub 18¹ zezwolenia oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ mogą być wykorzystane jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.” Oznacza to, że środki pochodzące z opłat są ściśle powiązane z finansowaniem zadań gminnego programu i nie można ich wykorzystać na inne zadania, niemające z nim merytorycznego związku.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2011 przyjętego uchwałą Nr IV/22/10 Rady Miasta z 27 grudnia 2010r.

III. DIGNOZA

W maju i czerwcu 2011 r. zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Miasta Szczecinek”. Badanie jest w pełni kompatybilne z realizowanymi w tym samym okresie ogólnopolskimi badaniami w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). Celem badania było przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Na terenie miasta Szczecinek badania zostały zrealizowane po raz drugi, pierwsze przeprowadzono w roku 2007. W badaniu uczestniczyła młodzież szkolna z dwóch grup wiekowych: uczniowie trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz uczniowie drugich klas szkół ponadgimnazjalnych, tj. liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, zasadniczych szkół zawodowych i techników. Badanie przeprowadzono w 40 klasach, objęto nim 768 osób: 324 uczniów klas trzecich gimnazjów i 444 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Objęcie badaniem wymienionych dwóch grup wiekowych pozwala obserwować zmiany w zachowaniach i postawach nastolatków w dwóch różnych momentach procesu dojrzewania. W badaniu pytano uczniów zarówno o osobiste doświadczenia w zakresie używania substancji psychoaktywnych, jak i o ich opinie na temat powszechności używania alkoholu i narkotyków w środowisku koleżeńskim (rówieśniczym). Istotną we wspomnianej analizie jest możliwość odniesienia danych dotyczących używania substancji psychoaktywnych do informacji na temat oceny relacji badanej młodzieży z rodzicami oraz przyjaciółmi.

Porównanie wyników badań ESPAD przeprowadzonych w Szczecinku w 2007 i w 2011 roku pozwala na prześledzenie tendencji dotyczących środków psychoaktywnych.

Porównując wyniki badań ESPAD zrealizowanych w roku 2007 i 2011, warto zwrócić uwagę, że:

- Zarówno w klasach III G jak i II PG nie odnotowano istotnej różnicy pomiędzy odsetkami uczniów, którzy uznali, że łatwe byłoby dla nich zdobycie papierosów.
- Istotnie wyższy był natomiast odsetek młodszych i starszych uczniów, którzy w roku 2011 ocenili jako łatwe zdobycie marihuany/haszyszu. W roku 2007 taką opinię wyraziło 39% uczniów klas III G, 4 lata później - 43,5%. W klasach II PG ten wzrost jest wyraźny - z 46% do 56,3%.
- Istotnie spadł odsetek starszych i młodszych uczniów, którzy uznali za łatwe zdobycie amfetaminy – zmiany takiej nie odnotowano w klasach II PG.
- Spadek odnotowano także w klasach III G oraz klasach II PG w odniesieniu do oceny dostępności ecstasy. W przypadku klas młodszych odsetek uczniów, którzy uznali w 2007 roku, że dostępność tej substancji jest duża wynosił 25%, w roku 2011- 17,5%, wśród uczniów starszych odpowiednio 26%, 4 lata później - 21, %.
- W roku 2011 podobne jak w roku 2007 były odsetki badanych w klasach III G, którzy uznali, że łatwe jest zdobycie piwa i wina. Natomiast niższy niż 4 lata wcześniej był odsetek uczniów z tego rocznika, którzy uznali, że zarówno piwo, jak i wino jest dla nich łatwo dostępne.
- Dostępność wódki jako łatwa została oceniona przez wyższe odsetki uczniów w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2007 - dotyczy to zarówno młodszych jak i starszych uczniów.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia picia alkoholu wśród uczniów w roku 2007 i 2011 wskazuje, że:

- Nie odnotowano istotnych różnic pomiędzy odsetkami dziewcząt, które piły alkohol kiedykolwiek w życiu. Dotyczy to zarówno młodszych jak i starszego badanego rocznika.
- Nieco niższy był natomiast w roku 2011, w porównaniu z rokiem 2007, odsetek chłopców z klas III G, którzy kiedykolwiek pili alkohol.
- Nie odnotowano istotnych różnic, porównując odsetki uczniów klas III G i II PG, pijących alkohol w ciągu ostatniego roku przed badaniem. W badaniu zrealizowanym w roku 2007 odsetek pijących dziewcząt wynosił 82%, 4 lata później-82,5%. Wśród chłopców w roku 2007 odsetek pijących w ostatnim roku kształtował się na poziomie 87%, 4 lata później 84,3%. Wyraźny jest natomiast spadek odsetka chłopców z klas III G pijących alkohol w ostatnim miesiącu przed badaniem.
- Podsumowując można stwierdzić, że w porównaniu z rokiem 2007 odnotowano w większości analizowanych okresów stabilizację odsetków uczennic i uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową oraz odsetków pijących w ostatnim miesiącu. Istotny spadek dotyczył rozpowszechnienia picia kiedykolwiek w życiu i w ostatnim miesiącu przed badaniem wśród młodszych chłopców.

- Nie odnotowano istotnej różnicy pomiędzy odsetkami dziewcząt i chłopców z klas III G oraz chłopców z klas II PG upijających się kiedykolwiek w życiu oraz w ostatnim roku przed badaniem.
- Odnotowano natomiast wzrost odsetka dziewcząt z klas II PG, które mają za sobą doświadczenia z upijaniem się: w roku 2007 wynosił on 60%, 4 lata później 69,1%.
- Porównując rok 2007 i 2011, odnotowano natomiast istotną różnicę pomiędzy odsetkiem dziewcząt z klas III G (spadek z 44% do 34,6%) i wzrost odsetka uczennic z klas II PG, które upiły się w ciągu ostatniego roku: z 2 % do 41,3%.
- W roku 2011 spadł odsetek upijających się w ostatnim miesiącu wśród szesnastoletnich dziewcząt i chłopców, wzrósł natomiast w grupie starszych dziewcząt: z 13% do 17,5%. Takiej zmiany nie odnotowano w populacji chłopców z klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania marihuany wśród uczniów w roku 2007 i 2011 wskazuje, że:

- Odnotowano znaczącą różnicę (spadek) pomiędzy odsetkami dziewcząt, które mają za sobą inicjację marihuana/haszyszem w klasach III G. W roku 2007 odsetek uczennic z tego rocznika, które używały marihuany wynosił 24%, 4 lata później ponad 19,1%.
- W przypadku chłopców młodszych jak i starszych odnotowano natomiast wzrost odsetków używających: z 36% do 41,6% i z 48% do 57,6%.
- Pomiedzy rokiem 2007 i 2011 nie odnotowano zmiany odsetka dziewcząt i chłopców w gimnazjach, którzy używali marihuany w ostatnim roku.
- Na uwagę zasługuje natomiast wzrost odsetka dziewcząt i chłopców ze starszego rocznika, którzy używali marihuany w ostatnim roku przed badaniem.
- Spadł istotnie odsetek uczennic, które sięgnęły po marihuanę w ostatnim miesiącu przed badaniem, natomiast wzrósł odsetek starszych chłopców, którzy sięgnęli po ten narkotyk w ostatnich 30 dniach przed badaniem.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania amfetaminy wśród uczniów w roku 2007 i 2011 wskazuje na znaczący spadek odsetków używających w roku 2011, zwłaszcza w młodszym roczniku:

- Przykładowo, odnotowano spadek odsetka chłopców z klas III G mających za sobą inicjację amfetaminą z 26% w roku 2007 do 5,8% w roku 2011. W przypadku dziewcząt był to spadek z 1% do 6,8%.
- Spadł także odsetek chłopców uczących się w gimnazjach, którzy sięgnęli po amfetaminę w ostatnim roku przed badaniem. Taki spadek odnotowano również wśród chłopców ze szkół ponadgimnazjalnych.
- Znaczący jest także spadek odsetków chłopców i dziewcząt z klas III G oraz chłopców w klasach II PG, którzy deklarowali, że używali amfetaminy w ostatnim miesiącu przed badaniem.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania ekstazy wśród uczniów w roku 2007 i 2011 wskazuje na wyraźny spadek odsetka używających tych substancji kiedykolwiek w życiu, jak i w pozostałych okresach.

Wyraźny jest także spadek (ew. stabilizacja) we wszystkich analizowanych grupach odsetków osób sięgających po substancje wziewne, zarówno w całym życiu, jak i w ostatnim roku oraz miesiącu przed badaniem.

Wyniki wspomnianych analiz, a także porównania wyników badania ESPAD realizowanego w Szczecinku w roku 2007 zostały przedstawione w Raporcie z badań.

II. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

II. 1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach lecznictwa odwykowego i postępowanie zmierzające do zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

U osób uzależnionych od alkoholu obserwuje się dość powszechny brak motywacji do leczenia odwykowego. Różnego rodzaju działania członków rodziny i instytucji, między innymi pomocy społecznej, policji, kuratorów często nie są w stanie spowodować, aby osoba uzależniona poddała się leczeniu. Pozostaje wtedy możliwość uruchomienia sądowej procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, która polega na instytucjonalnym motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej. Obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu spoczywa na komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które zgodnie z art. 24 ustawy powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich (...), systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

O zastosowaniu ww. procedury wobec osoby uzależnionej stanowi sąd rejonowy, właściwy miejscu zamieszkania lub przebywania. Do zadań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy: przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy, wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i poddania się leczeniu odwykowemu.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2011 rozpatrzyła **79** spraw dotyczących osób nadużywających alkoholu. W celu zebrania pełnych informacji o sytuacji tych osób oraz ich rodzin zlecono przeprowadzenie wywiadów środowiskowych.

W przypadku, gdy osoba wezwana nie zgadza się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, Komisja:

- 1) kieruje taką osobą na badanie przez biegłych sądowych (psycholog i psychiatra), w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25 ustawy);
- 2) przygotowuje dokumentację związaną z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego (art. 26 ust. 3 ustawy);
- 3) składa wnioski o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy (art. 26 ust. 3 ustawy).

Do dokumentacji należą: opinie wydane przez biegłych (zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2004 roku w sprawie trybu powoływania biegłych, biegłymi w przedmiocie uzależnienia są odpowiednio przeszkoleni lekarz psychiatra i psycholog), protokół z rozmowy z osobą zgłaszającą komisji przypadek nadużywania alkoholu, protokół z rozmowy z osobą uzależnioną od alkoholu, o ile do takiej rozmowy doszło, dokumenty pochodzące z wywiadu środowiskowego, inne informacje w sprawie, takie jak: informacje od policji, pedagoga szkolnego. Jeśli osoba uzależniona nie stawiała się na rozmowę w terminie wskazanym przez komisję ani też na badanie przez biegłych, do wniosku dołącza się informację o podjętych w tej sprawie czynnościach.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Sądu Rejonowego skierowała **49** wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zobowiązania do poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

II.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

Problemy alkoholowe dotyczą zarówno osoby uzależnionej od alkoholu, jak i członków jej rodziny. Najważniejsze elementy pomocy rodzinie, w której występuje problem alkoholowy, to pomoc dziecku i ochrona przed przemocą w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2011 roku wsparł w różnej formie **501** środowisk z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. Praca z osobami uzależnionymi od alkoholu zmierzała do podjęcia leczenia odwykowego, a następnie

wsparcia w utrzymywaniu abstynencji. Ze szczególną uwagą traktowano rodziny z problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci.

Jednym z najważniejszych zadań w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin alkoholowych. Zadanie to w 2011 roku realizowane było poprzez dofinansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, finansowanie zajęć socjoterapeutycznych w świetlicach i zorganizowanie obozu socjoterapeutycznego dla tych dzieci.

Świetlice dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowych

Na terenie miasta w 2011 roku działały 4 świetlice wspierane przez Miasto:

- Fundusz Tratwa – Świetlica Środowiskowa „Tratwa”
- Zgromadzenie Sióstr Niepokalank – Świetlica Profilaktyczno - Wychowawcza
- Caritas Parafii pw. NNMP – Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza „Magdalenka”
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Środowiskowe Ognisko Wychowawcze.

Do świetlic uczęszczało ponad **120** dzieci. Zadania realizowane przez świetlice to głównie: stała i systematyczna współpraca z rodziną dziecka, organizacja czasu wolnego i prowadzenie zajęć tematycznych, współpraca z innymi instytucjami, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów (szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rodzinny i inne), dożywianie dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami, realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. Dofinansowanie działalności świetlic z budżetu Miasta Szczecinek wyniosło w 2011 roku **251.035,49 zł**. Na dożywianie 96 dzieci uczęszczających do tych placówek Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przeznaczył **27 146 zł**.

W 2011 roku we wszystkich świetlicach prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne. Socjoterapia to proces psychokorekcyjny i leczniczy ukierunkowany na eliminowanie lub zmniejszanie poziomu zaburzeń emocjonalnych i zachowania u dzieci i młodzieży. Zajęcia socjoterapeutyczne miały charakter spotkań grupowych. Zadaniem terapeuty – wychowawcy to organizowanie za pośrednictwem grupy takich sytuacji, które dostarczą uczestnikom doświadczeń korekcyjnych, przeciwstawnych doznany urazom, pozwolą na odreagowanie napięć emocjonalnych i posłużą uczeniu się nowych umiejętności psychospołecznych. Praca w małych grupach daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa i przynależności, umożliwia bezpośrednie kontakty, co pozwala na wytworzenie pozytywnej więzi emocjonalnej pomiędzy dziećmi i dorosłymi.

Wypoczynek z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych

W okresie wakacji Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował w Bukowinie Tatrzańskiej 14-dniowy wypoczynek dla **51** dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w trakcie którego, oprócz programu turystyczno-krajoznawczego, zrealizowano program zajęć socjoterapeutycznych. Łączny koszt wypoczynku wyniósł **48.195 zł**.

Przeciwdziałanie Przemocy Domowej

Zadanie realizowane było głównie poprzez działania podejmowane przez pracownika Punktu Konsultacyjnego i członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Razem Przeciw Przemocy”:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy Domowej, w którym z porad dotyczących sposobów rozwiązania problemów związanych z przemocą w rodzinie skorzystało **48** osób,
- udzielanie kompleksowych porad prawnych – skorzystało **6** osób,
- zastępstwo procesowe przed sądem – usługa adwokata – skorzystały **2** osoby, odbyła się 1 rozprawa zakończona wyrokiem korzystnym dla klientki;
- konsultowanie spraw klientów ze specjalistami oraz udzielanie innym konsultacji – **43** konsultacje;
- przeprowadzenie cyklu zajęć edukacyjno – warsztatowych na temat problemu przemocy w rodzinie – **12** klas;
- przeprowadzenie spotkań grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy – skorzystało **16** osób, odbyło się **20** spotkań po **4** godziny i **5** spotkań indywidualnych;
- opracowanie i przygotowanie **4.500** sztuk ulotek promocyjno-informacyjnych,

- zorganizowanie 2 spotkań Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

II.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Szkolne programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

Znaczącym wsparciem dla realizacji działań profilaktycznych na terenie szkół stało się wprowadzenie obowiązku uchwalania przez radę pedagogiczną szkolnego programu profilaktyki, spójnego z programem wychowawczym szkoły, zaopiniowanego przez rodziców i samorząd uczniowski. Kwestię tę reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2002 r. Nr 10, poz. 96). Informację o działaniach profilaktycznych zrealizowanych w poszczególnych szkołach zawiera sprawozdanie Miejskiej Jednostki Obsługi Oświaty.

Program zajęć sportowych z elementami profilaktyki uzależnień

W zajęciach uczestniczyli uczniowie szczecineckich szkół podstawowych i gimnazjalnych - **410** uczestników. Przeprowadzono **854** godzin zajęć. Zajęciami zostały objęte między innymi dzieci z grup ryzyka, wytypowane przez pedagogów szkolnych. Celem programu było zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży spędzanego w gronie rówieśników, rozwijanie zainteresowań. Oprócz różnorodnych zajęć sportowych, prowadzone były zajęcia profilaktyki uzależnień mające na celu naukę „skutecznego odmawiania”, zajęcia przeciwdziałania agresji i złości z wykorzystaniem techniki ART. Program profilaktyczny wzbogacono o tematykę zagrożeń ze strony dopalaczy oraz internetu. Koordynatorem programu była Miejska Jednostka Obsługi Oświaty.

Wypoczynek dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki uzależnień

W czasie wakacji zorganizowano kilkudniowe wycieczki, w czasie których zrealizowano program profilaktyki uzależnień. W wycieczkach wzięło udział **96** uczniów. Koszt zorganizowania wypoczynku wyniósł **39.770.41 zł**. Koordynatorem program był Miejska Jednostka Obsługi Oświaty.

Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych.

W dniach 21-25 listopada w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Szczecinek przeprowadzono program z zakresu dostępności sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim pn. „zakup kontrolowany”. Program kontrolno-interwencyjny oparty jest o schemat dwóch wizyt. Pierwsza z nich to badanie typu „tajemniczy klient” – próba zakupu alkoholu przez młodą osobę, która w danym roku kalendarzowym ukończyła 18 lat, ale jej wygląd i zachowanie budzi uzasadnioną wątpliwość dotyczącą wieku. Celem badania jest sprawdzenie, czy sprzedawcy żądając okazania dowodu tożsamości w celu potwierdzenia pełnoletności osób zakupujących napoje alkoholowe. Druga wizyta to terenowe szkolenie sprzedawców, którego celem było: uświadomienie uczestnikom jak trudno rozpoznać wiek osób kupujących napoje alkoholowe na podstawie wyglądu, uświadomienie strat spowodowanych nadmiernym spożywaniem alkoholu oraz spożywaniem alkoholu przez nieletnich, przybliżenie obowiązujących przepisów prawa dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych, odwołanie się do odpowiedzialności za sprzedaż napojów alkoholowych młodzieży z perspektywy rodzica oraz przedstawienie asertywnych postaw w odmowie sprzedaży alkoholu osobie nieletniej lub nietrzeźwej.

Program zrealizowano w **141** placówkach. W **17** z 49 punktów gastronomicznych i w **80** z 92 sklepów młoda osoba dokonała zakupu bez potwierdzania wieku dokumentem tożsamości.

We wszystkich placówkach gastronomicznych oraz w tych sklepach, w których sprzedawca nie zażądał dowodu tożsamości przeprowadzono szkolenie. Dodatkowo sprzedawcy otrzymali materiały szkoleniowe „Praktyczne porady”, aby mogli na bieżąco uzupełniać swoją wiedzę.

Teatr profilaktyczny

W dniach 30-31 maja 2011 roku w trzech szczecineckich gimnazjach odbyły się spotkania z Jarosławem Wajkiem, autorem recitalu „JUTRO JEST ... wtedy pochylisz się nad sobą”. Jarek Wajk, to były wokalista kultowego w latach 90-tych zespołu Oddział Zamknięty, a jego program artystyczny jest swego rodzaju pamiętnikiem Jarka Wajka. Autor śpiewa i mówi o tym, czym jest nałóg i jaka jest cena wejścia w piekło nałogu, wskazuje, gdzie należy szukać źródeł ucieczki w "sztuczne raje". Mówi także o drodze wyjścia z problemu.

W dniu 20 grudnia 2011 roku młodzież szczecineckich szkół obejrzała spektakl profilaktyczny „Ławka” (sztuka wystawiona dwukrotnie), po spektaklach odbyły się spotkania z psychologiem, na których uczniowie dowiedzieli się, jak sobie radzić z agresją, jak rozwiązywać konflikty i przewidywać konsekwencje własnych zachowań.

II.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Bratek”

Stowarzyszenie prowadzi Klub Abstynenta „Bratek”, który w 2011 r. czynny był od poniedziałku do piątku w godzinach 17⁰⁰ -21⁰⁰, a jego głównym zadaniem było kształtowanie wśród swoich członków dążeń do całkowitego powstrzymywania się od spożywania napojów alkoholowych.

W Klubie Abstynenta prowadzony jest Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, czynny 8 godzin tygodniowo, w którym realizowane są następujące działania:

- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do specjalistycznego leczenia,
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym,
- prowadzenie interwencji kryzysowej,
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz jej rodzicom,
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy,
- motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

W punkcie udzielono **1008** porad osobom z problemem alkoholowym (336 osób), **312** porad dorosłym członkom rodziny z problemem alkoholowym (104 osoby), **160** porad osobom doznającym przemocy (80 osób), **35** porad sprawcom przemocy (35 osób). Przeprowadzono **12** dwugodzinnych spotkań grupy wsparcia dla osób uzależnionych, w spotkaniach grupy uczestniczyło **16** osób, oraz **12** dwugodzinnych spotkań grupy wsparcia dla osób współuzależnionych – uczestniczyło **6** osób.

II.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Do działań w tym zakresie należały: stałe kontrole miejsc spożywania alkoholu, kontrole placówek handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, stosowanie kar wobec osób nieprzestrzegających prawa. Kontrole przeprowadzane były przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej i pracowników Wydziału Rozwoju Urzędu Miasta. Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należało spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych (art. 14 ust. 2a¹ ustawy). Straż Miejska ujawniła w tym zakresie **2 264** wykroczenia, z czego w **1 720** przypadkach zastosowano pouczenia, w **544** postępowanie mandatowe na kwotę **47.950 zł**.

III. PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

III.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących terapię uzależnienia od narkotyków

W 2011 roku trzem terapeutom z NZOZ „Patronka” dofinansowano udział w szkoleniu „Praca z młodzieżą uzależnioną i zagrożoną uzależnieniem”, zorganizowanym przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oraz przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej

Wspieranie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapeutycznego

Działania realizowane były głównie przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Działaniami projektu objęto **1037** osób. TZN prowadzi **punkt konsultacyjny**, który w roku 2011 czynny był 37 godzin miesięcznie, łącznie **444** godziny w roku. Osobom zgłaszającym się do punktu udzielano wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego. Pomocą z zakresu poradnictwa rodzinnego objęto ogółem **126** osób, w tym zarejestrowano **53** nowe osoby mające kontakt ze środkami psychoaktywnymi. Poradnictwo dotyczyło głównie rodziców oraz młodzieży eksperymentującej z marihuaną, amfetaminą, dopalaczami i alkoholem. Rodzice zostali wyposażeni w wiedzę, w jaki sposób poradzić sobie z problemem i jak rozmawiać z dziećmi. Celem takich porad jest ułatwienie podjęcia racjonalnych decyzji dotyczących problemów narkotykowych ich dzieci.

Wśród osób mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi największą grupę (22 osoby) stanowiła młodzież między 12 a 19 r.ż. paląca marihuanę. Spora grupa (13 osób) to osoby między 16 a 24 rokiem życia zażywające substancje psychoaktywne mieszane (alkohol, marihuana, amfetamina).

W ramach działalności punktu konsultacyjnego przeprowadzono warsztaty umiejętności psychospołecznych, socjoterapeutycznych, grupy wsparcia, projekcji multimedialnej dla młodzieży szkoły ponadgimnazjalnej, rodziców uczniów klas I gimnazjum oraz zajęcia edukacyjno-informacyjne dla uczniów gimnazjum, szkołę dla rodziców, w których w sumie uczestniczyło **1211 osób**:

- W zajęciach **grupy wsparcia** uczestniczyła młodzież w wieku od 16. do 19. roku życia, mająca kontakt ze środkami psychoaktywnymi – grupa **17** - osobowa. Zajęcia odbywały się przez 4 miesiące (IV, V, X, XI) – łącznie **40** godzin. W pracy z młodzieżą wykorzystano następujące metody: rozmowa terapeutyczna, warsztaty, dyskusja. Praca w grupach wsparcia polegała na dostarczeniu emocjonalnego wsparcia i praktycznej pomocy w radzeniu sobie z problemem wspólnym dla wszystkich jej członków, wzajemnym wspieraniu się poprzez dzielenie się osobistym doświadczeniem, przydatnymi informacjami, pomysłami rozwiązań, przykładami skutecznego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. W trakcie spotkań duży nacisk położono na podnoszenie samooceny, samoakceptacji, budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, przestrzeganie reguł współżycia grupowego.
- W 2 cyklach odbyły się warsztaty **umiejętności psychospołecznych** – łącznie **40** godzin. Uczestnikami warsztatów była młodzież gimnazjalna – **14** osób. W pracy z młodzieżą wykorzystano następujące metody pracy: warsztaty grupowe i wykład interaktywny. Podczas zajęć skupiono się na umiejętnościach dotyczących rozpoznawania własnej osobowości, autoprezentacji, asertywności, komunikacji interpersonalnej oraz radzenia sobie ze stresem. Efektem udziału w warsztatach było zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem i konstruktywnego wyrażania złości.
- W Gimnazjach Nr 1, 2 i 3 przeprowadzono **40** godzin zajęć edukacyjno-informacyjnych dotyczących uzależnień od środków psychoaktywnych. Łącznie programem objęto **326** uczniów. Podstawowym celem zajęć było zapoznanie młodzieży z wiedzą na temat zażywania narkotyków i ich wpływem na uczenie się, życie rodzinne i społeczne. W czasie zajęć wykorzystano wykład interaktywny i dyskusję.
- W Szkołach Podstawowych Nr 4, 6 i 7 przeprowadzono **zajęcia socjoterapeutyczne**, w których wzięło udział **64** uczniów. Zajęcia prowadzone były w 3 grupach: klasy: II i III (9 uczniów), IV (25 uczniów) i VI (39 uczniów). W każdej grupie przeprowadzono 24 godziny zajęć (łącznie **72** godziny). W pracy z dziećmi wykorzystano głównie metodę pracy warsztatowej nastawioną na aktywność dzieci. Podczas zajęć skupiono

się na poprawieniu komunikacji w grupie, zmniejszeniu agresji werbalnej i fizycznej, rozpoznawaniu i nazywaniu uczuć, emocji własnych i innych osób, wzmacnianiu poczucia własnej wartości, radzeniu sobie z sytuacją trudną, kształceniu szacunku względem siebie i innych osób oraz określeniu roli ucznia i nauczyciela na terenie szkoły. Doświadczenia społeczne zdobyte w grupie socjoterapeutycznej pomogły dzieciom uwierzyć w siebie i w swoje możliwości oraz wzmocniły poczucie własnej wartości. Nastąpiła poprawa zachowania uczniów potwierdzona przez nauczycieli.

W przeprowadzonej ewaluacji uczestnicy wszystkich zajęć bardzo dobrze ocenili zajęcia, ich atrakcyjność i sposób prowadzenia, a także w zdecydowanej większości wyrażali chęć uczestniczenia w podobnych zajęciach.

- Przeprowadzono zajęcia **Szkoły dla rodziców**, w których udział wzięło **14** osób, łącznie **40** godzin. Celem przeprowadzonych warsztatów było uświadomienie rodzicom, że proces wychowawczy jest skuteczny, gdy opiera się na jasnym i czytelnym systemie wartości, który rodzic sam posiada i realizuje oraz obalenie mitów i stereotypów dotyczących wychowania. Zajęcia przyczyniły się do umocnienia rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez naprawę i ochronę więzi emocjonalnych oraz budowaniu klimatu zaspokojenia potrzeby miłości, bezpieczeństwa i akceptacji.
- Wspólnie z Poradnią Psychologiczną w Szczecinku TZN przygotowało projekcję multimedialną oraz przeprowadziło 4 szkolenia na temat **dopalaczy i bezpiecznych wakacji** dla dyrektorów, psychologów i pedagogów szkolnych. W szkoleniach uczestniczyło łącznie **100** osób.
- **Wykład z projekcją multimedialną dla rodziców i nauczycieli**, łącznie odbyło się 18 godzin zajęć w Gimnazjum Nr 1, 2 i 3. W projekcie uczestniczyło **276** rodziców i nauczycieli. Zajęcia odbywały się w formie zajęć grupowych. W każdej szkole odbyło się 1 spotkanie dla nauczycieli i 2 dla rodziców. Głównym celem zadania było zapoznanie rodziców i nauczycieli z wiedzą na temat bezpośrednich, negatywnych skutków zażywania narkotyków i ich wpływu na uczenie się, życie rodzinne i społeczne, zapoznanie z fazami wchodzenia w uzależnienie oraz informacjami dotyczącymi dopalaczy. Rezultatem zadania jest uwrażliwienie rodziców i nauczycieli na symptomy zachowań dzieci, które mogą świadczyć o zażywaniu środków psychoaktywnych.
- W Zespole Szkół Nr 2 przygotowano i przeprowadzono projekcję multimedialną **„Blżej siebie – dalej od narkotyków”** o środkach psychoaktywnych i zagrożeniach jakie za sobą niosą. W projekcie wzięło udział **200** osób.
- W trakcie **Powiatowych Targów Edukacyjnych** młodzież uczestnicząca w warsztatach plastycznych młodzieżowych liderów przygotowała stoisko TZN, na którym rozdawała ulotki, foldery dotyczące profilaktyki uzależnień oraz pomocy osobom zażywającym środki psychoaktywne.

III.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

[Programy profilaktyki na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych](#)
Informację o działaniach profilaktycznych zrealizowanych w szkołach zawiera sprawozdanie Miejskiej Jednostki Obsługi Oświaty.

[Teatr profilaktyczny](#)

We współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Szczecinku zorganizowano przeprowadzenie autorskiego programu „Carpe Diem”, na który składał się 90-minutowy spektakl profilaktyczno-wychowawczy oraz spotkanie ze specjalistą, w czasie którego, z aktywnym udziałem widzów, omówiono problemy prezentowane w czasie spektaklu. W programie uczestniczyło 250 uczniów szczecineckich gimnazjów.

Środowiskowe programy profilaktyki

Działania realizowane były głównie przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. TZN prowadziło środowiskowy program profilaktyki uzależnień realizowany w oparciu o ideę liderów młodzieżowych „Naszym zdaniem”. Do projektu zgłosiło się **67** osób, 12 osób uzyskało certyfikat dla młodzieżowych liderów profilaktyki uzależnień oraz 15 zaświadczeń potwierdzających udział w programie pełnienia w lokalnym środowisku roli liderów propagujących pozytywne wartości, w oparciu o zdrowy i trzeźwy styl życia.

Zgodnie z harmonogramem odbyło się **250** godzin zajęć:

- **10** godzin **zajęć integracyjnych** mających na celu wzajemne poznanie się członków grup, budowanie przynależności do grupy i poczucia znaczenia w grupie oraz zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego członkom grupy;
- **20** godzin zajęć psychoedukacyjnych - **komunikacja i rozwiązywanie problemów** mających na celu kształcenie asertywności, łatwego nawiązywania kontaktów i cech liderkich. Pracowano nad rodzajami komunikacji (werbalną i niewerbalną), konfliktem i sposobami rozwiązywania konfliktów, stresem, technikami relaksacji i wyciszania oraz nad asertywnością. W wyniku przeprowadzonych zajęć osiągnięto poprawę komunikacji w grupie, młodzież opanowała podstawy umiejętności rozwiązywania konfliktów, potrafi zachować się asertywnie w działaniu;
- **30** godzin zajęć psychoedukacyjnych - **kształcenie umiejętności społecznych**, których celem było wyodrębnienie wśród uczestników liderów grupowych. Podczas warsztatów pracowano nad przygotowaniem do pełnienia roli lidera, uczono radzenia sobie z sytuacjami stresowymi, rozbudzaniem optymistycznej postawy, kształcenia umiejętności rozpoznawania, nazywania i adekwatnego wyrażania emocji. Pracowano również nad podnoszeniem samooceny, samoakceptacją i pozytywnym obrazem własnej osoby, budowaniem przynależności grupowej i rozwojem poczucia znaczenia w grupie. Młodzież z psychologiem przygotowała i przeprowadziła lekcje z profilaktyki uzależnień w Szkole Podstawowej Nr 6;
- **30** godzin zajęć psychoedukacyjnych – **fazy i mechanizmy uzależnienia**, mających na celu wyposażenie młodzieży w wiedzę dotyczącą mechanizmów i faz uzależnienia oraz zmian, jakie zachodzą w systemie wartości osoby używającej środka psychoaktywnego. Szczególną uwagę zwrócono na przekonania normatywne uczestników dotyczące środków psychoaktywnych. Młodzież zorientowała się w możliwościach udzielania pomocy osobom zażywającym środki psychoaktywne;
- **50** godzin **warsztatów teatralnych**, których celem było wspomaganie rozwoju uczestników, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych. Podczas warsztatów odbyły się prace nad postawą, ćwiczenia dykcyjne i oddechowe, praca z trudnym tekstem, szybkie mówienie tekstów złożonych, różna interpretacja dykcyjna czytanego tekstu. Następnym etapem warsztatów była praca nad scenariuszem, przyznaniem ról, doбором muzyki i zdjęć, praca z obrazem w tle, praca z tekstem. Rezultatem kilkumiesięcznej pracy był występ młodzieży w spektaklu „Trędowaty, bo niekochany”. W drugim półroczu pracowano nad sztuką „Desire”. W pracy wykorzystano metodę burzy mózgów – „Pomysł na sztukę”. Sztuka została zaprezentowana 13 grudnia 2011 roku jako zakończenie programu;
- **50** godzin **zajęć plastycznych** mających na celu rozbudzanie zainteresowań i uzdolnień plastycznych, rozwijanie wrażliwości estetycznej, wyobraźni i inwencji twórczej. Wykorzystując wiedzę na zajęciach profilaktycznych uczestnicy komponowali prace dotyczące o wartości w życiu młodego człowieka. W II semestrze młodzież zaprojektowała i wykonała prace na konkurs organizowany przez TZN „Być, czy mieć – kodeks wartości młodego człowieka” oraz przygotowała scenografię do przedstawienia teatralnego „Desire”. Wszystkie przygotowane prace zostały wyeksponowane na wystawie i w trakcie przedstawienia teatralnego na zakończenie programu;
- **30** godzin **warsztatów jogi**, których głównym celem było kształcenie wytrwałości, systematyczności, opanowanie asan. Na zakończenie każdego z zajęć prowadzone były ćwiczenia relaksujące i wyciszające. Rezultatem prowadzonych zajęć jest podniesienie sprawności fizycznej uczestniczek, poznanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, wzrost pewności siebie;
- **Obóz szkoleniowy**, który odbył się w stacji harcerskiej w Drężnie w dniach 16-19.06.2011r. Uczestniczyło w nim 35 osób. Młodzież uczestniczyła w zajęciach integracyjnych, integracji osobowościowej, w treningu umiejętności psychospołecznych. Odbyły się warsztaty komunikacji i rozwiązywania problemów, warsztaty plastyczne, teatralne

i jogi. Młodzież obejrzała film edukacyjno-profilaktyczny oraz zaprezentowała montaż „Trędowaty, bo niekochany” oraz prace plastyczne wykonane przez grupę plastyczną. Odbył się pokaz jogi.

- Zakończenie i **podsumowanie programu** nastąpiło 13.12.2011r. w sali kameralnej w siedzibie organizacji pozarządowych. Grupa teatralna zaprezentowała sztukę „Desire”, grupa joginek układ ćwiczeń. Odbył się podsumowanie i wręczenie nagród osobom wyróżnionym w konkursie plastycznym „Być, czy mieć – kodeks wartości młodego człowieka”. Młodzież otrzymała certyfikaty, zaświadczenia potwierdzające jej udział w całorocznym programie. Widownię stanowiły rodziny uczestników programu, młodzież Gimnazjum Nr 1 oraz zaproszeni goście.

Zajęcia sportowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci młodzieży

Zajęcia sportowe z elementami profilaktyki uzależnień opisano w dziale I.3.

III.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi

Zadanie realizowane było poprzez wsparcie finansowe działań realizowanych przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Stowarzyszenie prowadziło Punkt Konsultacyjny oraz realizowało środowiskowy program profilaktyki uzależnień realizowany w oparciu o ideę liderów młodzieżowych „Naszym zdaniem”.

III.5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Zadania realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez działania:

- Dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem używania substancji odurzających.
- Praca socjalna z rodzinami osób uzależnionych w oparciu o zasady współdziałania i kontrakt socjalny.
- Poradnictwo rodzinne, prawne i pedagogiczne w zakresie uzależnień prowadzone przez pracowników problemowego zespołu pracy socjalnej ds. osób uzależnionych.
- Funkcjonowanie w strukturach MOPS Klubu Integracji Społecznej jako formy przeciwdziałania zjawisku długotrwałego bezrobocia i marginalizacji społecznej.

IV. WYDATKI FINANSOWE

Wydatki na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii wyniosły **727 631,92 zł**, w tym:

1. zwalczanie narkomanii 195 880,86 zł

- Miejska Jednostka Obsługi Oświaty – 40 000,00 zł:
 - wypoczynek z programem profilaktycznym (20 000,00 zł)
 - szkółki sportowe z elementami profilaktyki uzależnień (20 000,00 zł)
- Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii - 60 000,00 zł
 - Punkt konsultacyjny (30 000,00 zł)
 - Środowiskowy program rówieśniczej profilaktyki uzależnień „Naszym zdaniem” (30 000,00 zł)
- Spektakl profilaktyczny „Carpe Diem – 1 230,00 zł
- Szkolenie terapeutów - 630,00 zł
- Badanie „Używanie narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli” - 15 250,00 zł
- Stowarzyszenie Onkologia Szczecinecka Program szczepień przeciw wirusowi HPV „Wygraj z rakiem” – 78 770,86 zł

2. przeciwdziałanie alkoholizmowi – 531 751,06 zł

- ❑ Miejska Jednostka Obsługi Oświaty - 39 770,41 zł
 - wypoczynek z programem profilaktycznym - (19 770,41 zł)
 - szkoły sportowe z elementami profilaktyki uzależnień - (20 000,00 zł)
- ❑ Fundusz „Tratwa” Szczecinek - 98 597,01 zł
 - Świetlica Środowiskowa „Tratwa” - (70 000,00 zł)
 - Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie - (28 597,01 zł)
- ❑ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Środowiskowe Ognisko Wychowawcze - 26 035,49 zł
- ❑ Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Bratek” - prowadzenie klubu abstynenta i punktu konsultacyjnego dla uzależnionych - 55 000,00 zł
- ❑ Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek - Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza - 75 000,00 zł
- ❑ Caritas Parafii NNMP - Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza „Magdalenka - 80 000,00 zł
- ❑ MOPS - 58 335,00 zł:
 - wypoczynek dzieci z programem socjoterapeutycznym – 48 195,00 zł
 - porady prawne – 10 140,00 zł
- ❑ wynagrodzenia bezosobowe - 61 128 ,00 zł
 - wywiady środowiskowe
 - opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
 - wynagrodzenia członków komisji
 - zajęcia socjoterapeutyczne w świetlicach
 - szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych
 - recital „JUTRO JEST...wtedy pochylisz się nad sobą”
 - spektakl profilaktyczny „Ławka”
- ❑ zakup materiałów i wyposażenia - 2 835,15 zł
- ❑ zakup usług pozostałych - 33 050,00 zł
 - prowadzenie Izby Edukacyjno–Obserwacyjnej - 4 000,00 zł
 - badanie „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli” - (15 250,00)
 - szkolenie sprzedawców 12 150 zł
 - spektakl teatralny – 1 650 zł

- ❑ koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego - 2 000,00 zł

Sporządziła Beata Kowal